

Raadsvoorstel

Onderwerp	"Naar een Verantwoord Alcohol en Middelengebruik" Preventie en Handhavingsplan
Datum collegebesluit	21 november 2023
Zaaknummer	595175
Portefeuillehouder	drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM, J. Rohaan-Vlijm
Medewerker	Groot, de R. (René)

Doel

Besluitvorming

Voorstel

1. Het Preventie en Handhavingsplan "Naar een verantwoord alcohol en middelengebruik" vaststellen
2. Commitment uitspreken voor de lange termijn preventieve aanpak "Opgroeien in een Kansrijke Omgeving".

Argumenten

1.1 Hof van Twente vindt het belangrijk om (preventief) te werken aan de gezondheid van haar inwoners. Dit doen we vanuit de visie op het sociaal domein De Gezonde Verbinding via 4 themalijnen: Kansrijk Opgroeien, Iedereen Doet Mee, Gezonde Leefstijl en Vitaal Ouder Worden. Binnen het thema Gezonde Leefstijl werken we aan een drietal programma's waaronder het programma Terugdringen Middelengebruik. Dit wordt uitgevoerd met samenwerkende partners in het zogenaamde lokaal preventie akkoord en de werkgroep Alcohol en Middelengebruik.

1.2 De cijfers liegen niet als het gaat om alcoholgebruik in onze gemeente en we hebben als gemeente iets te doen. Alcoholgebruik is onder jongeren en volwassenen in onze gemeente hoger dan gemiddeld in Twente en in onze regio gemiddeld hoger dan in de rest van Nederland. In de ranking van gemeenten naar alcoholgebruik staan wij in de top 10. Dit is geen resultaat om trots op te zijn. Het alcoholgebruik onder (met name) jongeren in onze gemeente is hoog. Alcohol heeft sterk negatieve gevolgen voor de fysieke en mentale gezondheid.

1.3 Alcoholgebruik in deze regio en in onze gemeente is cultureel bepaald. Alcohol is al sinds jaar en dag verbonden aan verjaardagen, feesten en gezelligheid; we vinden het normaal wat het eigenlijk gelet op de vele negatieve effecten niet is. Dat ook jongeren (onder de 18) alcohol drinken, in veel gevallen met medeweten of toestemming van ouders geeft aan hoezeer het onderdeel uitmaakt van onze cultuur. Dit betekent niet dat een verandering niet mogelijk is. Het betekent wel dat een verandering een kwestie is van de lange adem. Net als bij het roken zal er een generatie nodig zijn om de verandering te realiseren. Reden te meer om vanuit onze rol en verantwoordelijkheid dat te doen wat nodig is.

1.4 Met dit Preventie en handhavingsplan geven we ook invulling aan een belangrijke wettelijke taak (artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet (tot 1 juli 2021 de Drink- en Horecawet, DHW). De Alcoholwet is een bijzondere wet die de verstrekking van alcoholhoudende dranken regelt en onze jeugd beschermt tegen de negatieve effecten van alcohol op gezondheid en veiligheid. Een van de verplichtingen die de wet oplegt is het opstellen van een preventie- en handhavingsplan, met name gericht op jongeren.

1.5 De doelgroep van dit P&H-plan betreft jongeren van 12 tot en met 24 jaar. Het accent ligt op de jeugd tot en met 18 jaar. Hier liggen de meeste kansen voor gedragsverandering. Daarnaast is het gebruik van alcohol, drugs en tabak voor jongeren onder de 18 jaar extra schadelijk. Het belemmert de ontwikkeling van hun brein, waarbij deze ontwikkeling in ieder geval tot en met het 24e levensjaar plaatsvindt.

Als we kijken naar de cijfers dan is alcoholgebruik onder jongeren de grootste uitdaging. We zien echter ook andere verslavingsproblematieken (drugs, vaperen, gameverslaving). In onze aanpak hebben wij ook oog voor deze problematieken en koppelen wij deze zoveel mogelijk aan activiteiten uit dit actieplan waarbij dit passend is. Het bredere en overkoepelende perspectief is de mentale gezondheid van onze jongeren, nu en in de toekomst.

1.6 Wij realiseren ons dat een evenwichtig samenspel tussen regelgeving, handhaving en preventie belangrijk is voor een goede kans van slagen van beleid. Het is daarom positief dat de Gemeenteraad bij het vaststellen van de Begroting 2024 structureel middelen beschikbaar heeft gesteld voor de uitbereiding van de Boa capaciteit. Dit geeft ons op het terrein van alcohol en middelengebruik meer mogelijkheden. Voor ons ligt het accent in dit plan wel op de preventie. We willen blijven investeren in voorlichting, dialoog en gesprekken met jongeren, ouders en andere relevante partijen zoals scholen, organisatoren van evenementen en de Horeca. Door samenwerking kan resultaat behaald worden. Alleen een bestraffend opgeheven vinger vanuit het gemeentehuis werkt niet, sterker nog, werkt alleen maar contraproductief.

1.7 De voorgestelde maatregelen betreffen een geïntensiverde voorzetting van bestaande activiteiten met hier en daar een accentverschuiving. De preventieve aanpak die de afgelopen jaren is ontwikkeld betreft vooral het geven van voorlichting aan en in gesprek zijn met jongeren, ouders, docenten. Hiervoor werkt Jeugd en Jongerenwerk van Salut samen met Tactus en Halt en uiteraard de scholen in onze gemeente. De kracht zit hem in de herhaling en bovendien is er telkens sprake van een nieuwe groep jongeren met wie de dialoog gevoerd moet worden. Om dit meerjarig te kunnen borgen, stellen wij voor extra middelen hiervoor vrij te maken. Hiermee is het ook mogelijk om naast scholen drinkketen te bezoeken.

Dekking hiervoor kan gevonden worden binnen de Specifieke Uitkering op grond van het Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK GALA) en binnen de middelen die de Gemeenteraad beschikbaar heeft gesteld voor de uitvoering van de Themanotitie Sociaal Domein, onderdeel Gezonde Leefstijl.

2.1 Voor de lange termijn aanpak kiezen wij voor de preventieve aanpak "Opgroeien in een Kansrijke Omgeving" OKO. Dit is een naar de Nederlandse situatie vertaalde aanpak die ontwikkeld is in IJsland (het zogenaamde IJslandse preventiemodel). Wij willen dit voor een periode van in elk geval 4 jaar inzetten onder begeleiding van het Trimbos instituut. Tijdens de informerende bijeenkomst van 29 november jongstleden bent u hierover bijgepraat. Wij denken dat juist deze aanpak succesvol kan zijn gelet op de (culturele) kenmerken van onze gemeente. Deze aanpak kan ook gefinancierd worden binnen bestaande middelen (zie ook 1.7).

2.2. "Opgroeien in een kansrijke omgeving" kenmerkt zich door een participatieve aanpak. De ervaring in IJsland maar ook in andere gemeenten in Nederland die al ervaring hebben met OKO is dat de aanpak zich niet alleen moet richten op jongeren maar ook op de omgeving. Ouders spelen een belangrijke rol maar ook scholen en verenigingen. Alleen samen zijn we in staat een verandering teweeg te brengen. Mede vanwege de betrokkenheid van veel partijen is OKO ook een lange termijn aanpak.

2.3. *OKO heeft alleen kans van slagen wanneer gewerkt wordt vanuit commitment.* Gegeven de ernst van de situatie geven wij dit commitment voluit en onze samenwerkingspartners (politie, Salut, Tactus, Halt, GGD) doen dit ook. Wij vragen dit commitment ook aan u als Raad. Wij vragen u om actief mee te werken aan deze noodzakelijke cultuurverandering. Om, wanneer u er op aangesproken wordt, uit te leggen waarom dit belangrijk is. Om te vertellen dat het gaat om de gezondheid en het welbevinden van onze jongeren, nu en in de toekomst. En om de daad bij het woord te voegen. Laten we het goede voorbeeld geven als raad en college en vanaf nu het nuttigen van alcohol na de raadsvergadering beperken tot enkele momenten (bijvoorbeeld de Begrotingsraad) en na de normale raadsvergadering alleen een alcoholvrije consumptie nuttigen.

Wij vragen ook begrip voor het feit dat deze lange termijn aanpak niet al binnen uw raadsperiode tot een zichtbare verbetering zal leiden. Hiervoor is meer tijd nodig.

Risico's

Dit voorstel kent geen specifieke risico's.

Alternatieven

Het niet vaststellen van een Preventie en Handhavingsplan is geen alternatief vanwege de wettelijke verplichting op grond van de Alcoholwet.

Vervolg

Na vaststelling van dit beleidsplan stellen wij samen met onze netwerkpartners een jaarlijks, voor het eerst begin 2024 een activiteitenplan op. Verder starten we in 2024 het OKO traject op. Via bestuursrapportages en jaarverslag zullen wij op het niveau van activiteiten aan uw raad rapporteren. Aan het eind van de planperiode (2027/2028) zullen we aan de raad rapporteren over de effecten indien en voor zover we die op dat moment kunnen meten.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris,

drs. D. Lacroix

de burgemeester,

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM

Bijlage(n)

"Naar een verantwoord Alcohol en Middelengebruik" Preventie en Handhavingsplan